16 Kasım 2026 Pazartesi
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 11.05
BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)
BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)
SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)
KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)
----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakanım Bakan Yardımcılarımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli bürokratları, yazılı ve görsel basınımızın kıymetli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına sizleri saygıyla selamlıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır, Komisyonunun 15'inci Birleşimini açıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gündemimizde Sağlık Bakanlığı, Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu, Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığının bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları ile SBD Sağlık Bilim ve Teknoloji Anonim Şirketinin Sayıştay raporu bulunmaktadır.

Şimdi, Sayın Bakana söz vermeden önce Komisyonumuzdaki bürokratların kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Bakana söz veriyorum.

Sayın Bakanım, süreniz otuz dakika.

Buyurun lütfen.

SAĞLIK BAKANI KEMAL MEMİŞOĞLU - Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, sayın milletvekilleri; Bakanlığımızın 2025 yılı kesin hesabı ile 2027 yılı bütçe teklifini görüşmek üzere huzurunuzdayım. Sizleri saygıyla selamlıyorum.

Geçen sene emanet ettiğiniz bütçeyi nasıl kullandığımızı, 2027 yılı için talep ettiğimiz kaynaklarla hangi hizmetleri yapacağımızı; bütçe hakkı, şeffaflık ve hesap verilebilirlik adına sizlerle paylaşacağım.

Sizler aziz milletimizin iradesini temsil ediyorsunuz. Vatandaşlarımızın beklentilerini, şehirlerimizin ihtiyaçlarını yakından biliyorsunuz. Eleştirilerinizi ve önerilerinizi milletimize daha iyi hizmet sunmak için önemli bir katkı olarak görüyoruz.

Sağlık hizmetlerini değerlendirmek üzere illerimizi ziyaret ettik, il yöneticilerimizle ve sahada görev yapan ekiplerimizle bir araya geldik, sağlık çalışanlarımızı, vatandaşlarımızı ve siz değerli milletvekillerimizi dinledik, şehirlerimizin ihtiyaçlarını birlikte değerlendirdik, önceliklerimizi belirledik, sağlık politikalarımızı ve yatırım planlarımızı bu çerçevede şekillendirdik.

Şimdi, sağlık hizmetlerinde elde ettiğimiz kazanımları ve önümüzdeki döneme ilişkin hedeflerimizi sizlerle paylaşmak istiyorum: Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde son çeyrek asırda Türkiye'nin sağlık kapasitesini önemli ölçüde artırdık. Aile sağlığı merkezlerimizden şehir hastanelerimize, insan kaynağımızdan dijital altyapımıza kadar sağlık sistemimizi geliştirdik ve güçlendirdik. Bugün 1.527 hastanemiz, 271 bin hasta yatağımız ve 48 bin yoğun bakım yatağımızla güçlü bir hizmet kapasitesine sahibiz. Her gün 3 milyondan fazla vatandaşımızın hayatına dokunuyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımızın söylediği gibi, bazı meslekler eda, bazı meslekler feda mesleğidir. İşte bu büyük hizmet sunumunun arkasında 1.5 milyonluk fedakâr sağlık ailemiz var. Hekiminden hemşiresine, teknisyeninden hasta bakıcısına kadar tüm çalışanlarımıza gönülden teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sağlıklı Türkiye Yüzyılı'nda mottomuz koruyan, geliştiren ve üreten sağlık. Öncelikle koruyan sağlık anlayışımızdan bahsetmek istiyorum: Bizim için sağlık hastalık ortaya çıkmadan önce insanımızın yanında olmaktır, bu sebeple aile hekimliğini ve koruyucu sağlık hizmetlerini çok önemsiyoruz. Bugün 8.413 aile sağlığı merkezimizde 31.111 aile hekimimizle vatandaşlarımıza hizmet veriyoruz. Yaptığımız yeni düzenlemelerle aile hekimliği sistemimizi daha da güçlendirdik. Göreve geldiğimiz günden bu yana 723 aile sağlığı merkezimizi hizmete açtık, 372 merkezimizin de yapımını sürdürüyoruz; bu merkezleri tamamladığımızda toplam 1.095 yeni aile sağlığı merkezini vatandaşlarımızın hizmetine sunmuş olacağız.

2026 yılının ilk 9 ayında aile sağlığı merkezlerimize 343 milyon kez başvuru yapıldı. Aile hekimlerimiz obezite, şeker, tansiyon ve kalp hastalığı bulunan vatandaşlarımızı bizzat arayarak takip ediyor. Son bir yılda nüfusumuzun yaklaşık yüzde 40'ına karşılık gelen 35 milyon vatandaşımıza 118 milyon tarama ve izlem gerçekleştirdik, 7.5 milyon kişide risk tespit ettik, gerekli takip ve tedavi süreçlerine başladık.

Yine, son bir yılda 8.2 milyon kanser taraması yaptık, ileri incelemeler sonucunda 21.179 vatandaşımızda kanser tespit ettik, erken dönemde tedavilerine başladık. Böylece koruyucu sağlık hizmetlerimiz sayesinde hastalıkları ilerlemeden tespit ediyor, vatandaşlarımızın tedaviye daha erken ulaşmasını sağlıyoruz.

Değerli milletvekilleri, vatandaşlarımızın sağlıklı yaşam alışkanlıkları kazanmalarını da destekliyoruz. Bu kapsamda 17 farklı alanda ücretsiz hizmet sunduğumuz Sağlıklı Hayat Merkezlerimizin sayısını 366'ya çıkardık. Diyetisyenlerimizden

fizyoterapistlerimize, psikologlarımızdan çocuk gelişim uzmanlarına kadar farklı alanlardaki sağlık çalışanlarımızla vatandaşlarımızın sağlıklı bir yaşam sürmesine destek oluyoruz.

Sağlıklı Hayat Merkezlerimize vatandaşlarımızın ilgisi giderek artıyor. 2026 yılının ilk 10 ayında başvuru sayımız geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 28 arttı. Biz bu hizmetlerin daha fazla vatandaşımıza ulaşmasını istiyoruz çünkü sağlıklı yaşam alışkanlıklarının yaygınlaştırılmasında, hastalıkların önlenmesinde ve vatandaşlarımızın sağlık konusunda bilinçlenmesinde bu merkezlerimizin önemli bir yeri var.

Geçtiğimiz yıl "İdeal kilonu öğren, sağlıklı yaşa." diyerek vatandaşlarımızı sağlıklı yaşama davet ettik. Bu yıl da "Hareket Yaşını Öğren" kampanyasıyla yaklaşık 3 milyon vatandaşımıza ulaştık, 650 bin vatandaşımızı ücretsiz fiziksel aktivite danışmanlığına yönlendirdik.

Bu süreçte aile sağlığı merkezlerimizi, sağlıklı hayat merkezlerimizi ve hastanelerimizi dijital olarak entegre ettik. Artık aile hekimlerimiz gerekli gördüklerinde hastalarına istedikleri hastane ve uzman hekimden doğrudan randevu alabiliyor, tetkik isteyebiliyor. Dijital altyapımız sayesinde uzman hekimlerle karşılıklı olarak anlık bilgi paylaşabiliyor. Yine, aile hekimlerimiz sağlıklı hayat merkezlerimizden vatandaşlarımız için randevu alabiliyor.

Bildiğiniz gibi, tansiyon ve kolesterol ilaçları dâhil 2 bine yakın ilacı aile hekimlerimizce yazılabilir hâle getirdik. Böylece 77 milyon muayenenin hastane yerine aile hekimlerimizle gerçekleşmesini sağladık.

Değerli milletvekilleri, sizlere dünyada "wellness" olarak bilinen, sağlıklı yaşamı merkeze alan yeni bir hizmet alanından bahsetmek istiyorum. Ülkemizde bir ilki gerçekleştirdik; bu alana ilişkin mevzuatımızı hazırladık ve esenlik merkezlerini hayata geçirdik. Bu merkezlerde hekimlerimizle birlikte fizyoterapistlerimiz, psikologlarımız ve diyetisyenlerimiz görev yapıyor. Vatandaşlarımızın ihtiyacına göre beslenme, egzersiz, psikolojik destek ve sağlıklı yaş alma gibi alanlarda kişiye özel programlar hazırlanıyor. Burada tedavi hizmeti değil, sağlıklı yaşamı destekleyen, hastalıkların önlenmesine katkı sunan hizmetler veriliyor. Hızlı benimsenen bu merkezlerin ülkemizin dört bir yanında yaygınlaşacağını öngörüyoruz. Çok kısa zamanda 18 esenlik merkezi açıldı. Bu merkezlerimiz koruyucu sağlık hizmetlerimize yeni bir ivme kazandırırken Türkiye'nin sağlık turizminde de katkı sağlayacağına inanıyoruz. Hedefimiz, ülkemizi bu alanda dünyada tercih edilen merkezlerden biri hâline getirmektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; anne ve bebek sağlığı bir ülkenin sağlık sisteminin gelişmişliğini gösteren en önemli ölçütlerden biridir. 2002 yılında binde 31,5 olan bebek ölüm hızımız binde 7,7'ye gerileyerek tarihimizin en düşük seviyesine indi. Bu sonuç, anne ve bebek sağlığını korumak için yürüttüğümüz çalışmaların başarısını gösteriyor. Bu süreçte anne adaylarımıza destek olmak için 81 ilimizde 62 bin ebemizle güçlü bir hizmet ağı oluşturduk. "Her Gebeye Ebe" uygulamamızla ilk gebeliğini yaşayan anne adaylarımıza gebeliklerinin son üç ayında bir ebenin eşlik etmesini sağlıyoruz.

4 bin koordinatör ebemizle gebe ve lohusalarımızı evlerinde ziyaret ediyoruz. Yüksek riskli gebelerimize ve lohusalarımıza ilgili uzmanlık branşlarında randevu önceliğini tanıyoruz. Bu çalışmalarımızın temelinde anne adaylarımızı doğma bilinçli ve sağlıklı bir şekilde hazırlamak var.

Özellikle tıbbi neden olmadan yapılan sezaryenlerin yüksekliğini önemli bir halk sağlığı meselesi olarak görüyoruz. Bir kez daha altını çizmek istiyorum: Sezaryen bir ameliyattır. Nasıl ki diğer ameliyatlar sadece ihtiyaç duyulduğunda yapılıyorsa sezaryen de tıbbi gereklilik hâlinde yapılmalıdır ancak ortada böyle bir zorunluluk yoksa doğumun normal seyrinde gerçekleşmesi gerekir.

Bizim sorumluluğumuz, sağlık konusunda vatandaşlarımıza doğruyu söylemek ve doğru bilgiyi paylaşmaktır. Anne ile bebek için doğal ve sağlıklı olan normal doğumdur. Bu anlayışla Normal Doğum Eylem Planı'nı hayata geçirdik. Ebe desteğinden gebe okullarımıza, bilgilendirme çalışmalarından doğuma hazırlık hizmetlerine kadar yürüttüğümüz çalışmaların da katkısıyla primer sezaryen oranında yüzde 12'lik düşüş sağladık.

Uzun yıllar sonra sezaryen oranlarının ilk kez azalma eğilimine girmesi çok önemli. Himayeleri ve destekleri için Saygıdeğer Emine Erdoğan Hanımefendi'ye huzurlarınızda şükranlarımı iletiyorum.

Değerli Milletvekilleri, bağımlılığın her türlüsüyle mücadelede ilgili tüm kurumlarımızla ortak hareket ediyor, eylem planlarımızı kararlılıkla uyguluyoruz. Bildiğiniz gibi, tütün bağımlılığı ülkemizde önemli bir halk sağlığı sorunu. Ülkemizde her 2 ölümden 1'i kalp ve damar hastalıkları ile kanserden kaynaklanıyor. Solunum yolu hastalıklarını da eklediğimizde bu oran 3'te 2'ye ulaşıyor. Bu hastalıkların en önemli risk faktörlerinden biri tütün kullanımı. Bu tablodan da anlaşılacağı gibi, tütünle mücadelede hepimizin ortak sorumluluğu var. Geleceğimiz olan çocuklarımızın ve gençlerimizin sağlığını korumak, tütünsüz bir toplum hedefimize ulaşmak için

yüce Meclisimizin desteğini bekliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; “Geliştiren Sağlık” anlayışımızla sağlık sistemimizi her alanda daha ileriye taşıyoruz. Sağlık hizmetlerimizi insan kaynağından fizikî altyapıya, teknolojiden dijitalleşmeye, mevzuattan yeni yatırımlara kadar her alanda güçlendiriyoruz. Şimdi bu kapsamda hayata geçirdiğimiz çalışmaları, sizlerle paylaşmak istiyorum. Sağlık hizmetlerinin vatandaşlarımıza nitelikli şekilde sunulması her zaman önceliğimiz oldu. Bizim en büyük gücümüz bilgisi, vicdanı ve fedakârlığıyla milletimizin şifası için çalışan büyük sağlık ailemizdir. Sağlık hizmetlerimizi 118 bini uzman olmak üzere, 251 bin hekim ve toplamda 1,5 milyonluk sağlık ordumuzla sürdürmekteyiz. Sağlık ailemizi her geçen gün güçlendirmeye devam ediyoruz. Bu doğrultuda, Sayın Cumhurbaşkanımız, yakın zamanda 38 bin personel alım müjdesini vermişti. İstihdam süreciyle ilgili çalışmalarımız da son aşamaya geldi, detayları en kısa sürede kamuoyuyla paylaşacağız. Sağlık sistemimizin nitelikli insan gücünü artırırken fizikî altyapısını ve

teknolojik imkânlarını da geliştiriyoruz. Son bir yılda, 9.540 yatak kapasiteli 34 hastanemizin yapımını tamamladık. Toplam kamu yatak kapasitemizi 178.066'ya, yoğun bakım yatak sayımızı 26.228'e çıkardık. Sağlık sistemimizin gücünü sunduğumuz hizmetin büyüklüğünde görüyoruz. 2025 yılında ülkemizdeki tüm sağlık kuruluşlarına 1 milyar 138 milyon müracaat gerçekleşti. Aynı yıl A, B, C grubu ameliyat sayımız 6,5 milyonu aştı. Buradan bir müjde de vermek istiyorum: Kanser tedavisinde kullanılan, dünyanın en ileri teknolojilerinden biri olan proton cihazı artık ülkemizde. Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanemizde kurulum ve test çalışmaları devam eden cihazımızı 2027 yılında hastalarımızın hizmetine sunacağız. Sağlık hizmetlerimizin hukuki altyapısını, sahadan gelen ihtiyaçları da dikkate alarak güçlendiriyoruz. 2025 yılında 79, bu yılın ilk on ayında ise 84 yeni mevzuat çalışması yaptık. Bu düzenlemelerle sağlık hizmetlerinin daha etkin, kaliteli ve verimli yürütülmesini sağlıyoruz.

Değerli milletvekilleri, bu yıl 1,5 milyon vatandaşımıza evde sağlık hizmeti, 127 bin hastamıza ise palyatif bakım hizmeti sunduk. Evde sağlık ve palyatif bakım hizmetlerini uzaktan sağlık uygulamalarıyla da entegre ederek

bütünleşik yeni bir sağlık hizmet modeli oluşturduk, pilot illerimizde hayata geçirdik. Evde Sağlık Hizmetleri Koordinasyon Merkezimiz yani ESKOM'la entegre bu sistem sayesinde hastalarımızın hastaneye yatışından taburculuğuna, palyatif bakımından evde sağlık hizmetlerine kadar tüm süreçleri aile hekimlerimizle ve hastanelerimizle eşgüdüm içerisinde, dijital altyapımızla takip ediyoruz.

Değerli Milletvekilleri, vatandaşlarımızın sağlık hizmetlerine erişimini kolaylaştırmak için MHRS'de önemli düzenlemeler yaptık. Bunun sonucunda, 4 milyon bekleyen randevu talebini bugün itibarıyla 390 bine düşürdük. Bekleyen taleplerin 4'te 1'ini belirli bir hekimden randevu isteme tercihi oluşturuyor. Konuşmamın başında da ifade etmiştim: Aile hekimlerimiz uygun gördüğü takdirde hastası için uzman hekimden randevu alabiliyor. Bu uygulama sayesinde artık randevu sorunumuz yok diyoruz. Aile hekimlerimiz 2026 yılının ilk dokuz ayında hastanelerimizden 12,5 milyon randevu oluşturdu.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünyada benzeri çok az bulunan güçlü bir dijital sağlık altyapısına sahibiz. Bu altyapıyı sürekli geliştiriyor, vatandaşlarımızın sağlık hizmetlerine erişimini kolaylaştıracak yeni uygulamaları hayata geçiriyoruz. Özellikle yaşlı, tam bağımlı ve 80 yaş üzerindeki vatandaşlarımız için geliştirdiğimiz entegrasyon sayesinde önemli bir kolaylık sağladık. Mayıs 2025'ten bu yana yaklaşık 1 milyon vatandaşımızın ilaç ve bakım raporlarını hastaneye gitmelerine gerek kalmadan yeniledik. Dijital onam uygulamasıyla klinik süreçlerimizi hızlandırdık, sporcu sağlık raporlarını dijitalleştirdik, düşük riskli spor branşları, okul sporları ve sosyal aktiviteler için gerekli sağlık durum belgesinin elektronik ortamda alınmasını sağladık.

Değerli milletvekilleri, Türkiye organ naklinde nitelikli hekimleri, bilgisi ve tecrübesiyle dünyaya örnek olan bir ülke. Nitekim, dünyada aynı anda 8 hastaya çapraz karaciğer naklini başarıyla gerçekleştirebilen tek ülkeyiz. Hizmet verdiğimiz 150 merkezimizde son bir yılda yaklaşık 5 bin organ nakli gerçekleştirdik. Organ bağışı süreçlerini e-devlet ve e-nabız üzerinden dijitalleştirerek kolaylaştırdık. Bu uygulamayla bugüne kadar 188.539 vatandaşımız organ bağışına dair dijital vasiyetini oluşturdu. Yaptığımız düzenlemeyle ortalama yıllık bağışçı sayımızı 4 kat artırdık. Ayrıca, kök hücre bağışı sayısında da dünyada 7'nci sıraya yükseldik.

Değerli milletvekilleri, Risk Esaslı Denetim Sistemi'yle sorunlar ortaya çıkmadan riskleri belirliyor, gerekli önlemleri zamanında alıyoruz. Yapay zekâyla veri analizi yaparak birçok farklı alanda riskleri tespit ediyoruz. 81 ilde ilk kez oluşturduğumuz REDES birimleri koordinasyonunda olası aksaklıkları önlüyor ve kamu kaynaklarını etkin kullanarak sağlık hizmetlerinin verimliliğini artırıyoruz.

Değerli milletvekilleri, çalışmalarımızda vatandaşlarımızın ve sağlık çalışanlarımızın haklarını birlikte gözetiyoruz. Büyük sağlık ailemizin çoğunluğunu kadın çalışanlarımız oluşturuyor. Bu kapsamda Sağlık Yuvam Projesi'ni hayata geçirerek kreş ve anaokullarını açıyoruz. İlk etapta Ankara, Şanlıurfa ve Antalya'da kreş ve anaokullarımızı hizmete açtık; Muğla ve Sakarya'da da yeni kreşlerimizin hazırlıklarına devam ediyoruz. Sağlık çalışanlarımızın çalışma düzenlerini gözeterek kreşlerimizi 7/24 hizmet verebilecek bir yapıya kavuşturuyoruz. Bu projeyi ülke genelinde yaygınlaştırarak daha fazla sağlık çalışanımıza destek olacağız. Çalışanlarımızın motivasyonunu artıran her adım vatandaşlarımıza sunduğumuz hizmete ve memnuniyete yansıyor. Nitekim, TÜİK verilerine göre sağlık hizmetlerinden memnuniyet oranı son bir yılda 6,2 puan artarak yüzde 69,4'e yükselmiştir. Bu artış hep birlikte ortaya koyduğumuz emeğin önemli bir göstergesidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son on yılda 42 bini aşkın yatak kapasitesine sahip 28 şehir hastanemizin açılışını gerçekleştirdik, 11 şehir hastanemizin daha açılışına hazırlanıyoruz, birçoğunun da planlamasını yapıyoruz. Son bir yılda 9.540 yatak kapasiteli 34 hastanemizin yapımı tamamlayarak milletimizin hizmetine sunduğumuzu söylemiştik. Afyonkarahisar'dan Bartın'a, Zonguldak'tan Aydın'a, Antalya'dan Burdur'a, Bursa'dan Denizli'ye, Elâzığ'dan Diyarbakır'a, Düzce'den Eskişehir'e, Gaziantep'ten Iğdır'a, Isparta'dan İstanbul'a, Kastamonu'dan Konya'ya, Kütahya'dan Muş'a, Ordu'dan Rize'ye, Samsun'dan Şanlıurfa'ya, Osmaniye'den Şırnak'a ve Tunceli'ye kadar ülkemizin dört bir yanında sağlık yatırımlarımızı hayata geçirdik. Tamamladığımız bu hastaneler arasında 1.500 yataklı Samsun, 1.300 yataklığa Aydın, 2.000 yataklı Şanlıurfa ve 1.200 yataklı Ordu Şehir Hastanemiz de bulunuyor. Trabzon Şehir Hastanemizde ise bu ayın sonunda hasta kabulüne başlayacağız.

Yatırımlarımıza hız kesmeden devam ediyoruz. 2027 yılında 5'i şehir hastanesi olmak üzere 46 hastanemizi daha hizmete açmayı planlıyoruz. Yatırımlarımızı hastanelerle de sınırlı tutmuyoruz. Koruyucu sağlık hizmetlerini daha ulaşılabilir hâle getirmek için, birinci basamak sağlık tesislerimizin de sayısını artırıyoruz. 81 ilimizde aile sağlığı ve sağlıklı hayat merkezlerinden halk sağlığı laboratuvarları ve 112 acil sağlık hizmetleri istasyonlarına kadar 1.217 tesisimizin yatırım süreçlerine devam ediyoruz. Bu tesislerimizin 486'sı inşaat aşamasında.

Deprem bölgesinde de sağlık altyapımızı yeniden inşa ederek deprem öncesinde daha güçlü hâle getirdik. Yatak kapasitemizi deprem öncesine göre yüzde 20 artırarak 30.000'in üzerine çıkardık. Bölgede 4.381 yatak kapasiteli 24 sağlık tesisimizin inşaatı devam ediyor. Ayrıca, 65 sağlık yatırımımızın ihale, proje ve arsa çalışmalarını sürdürüyoruz..

Sayın milletvekilleri, Türkiye bugün, dünyanın en güçlü acil sağlık hizmetlerinden birine sahip. Bugün 3.659 acil sağlık istasyonumuzda 6.505 kara ambulansımızla hizmet veriyoruz. Son bir yılda 7 milyondan fazla vakanın müdahalesini yaparak naklini gerçekleştirdik. 2008 yılında 5 hava ambulansıyla başlattığımız hizmetimizi bugün 17 hava ambulansımızla sürdürüyoruz. 4.000'i bu yıl olmak üzere toplamda 77.000 vatandaşımızı hava ambulanslarımızla sağlık tesislerimize ulaştırdık. 81 ilimizde kara, deniz ve hava ambulanslarımızla yılın 365 günü, günün 24 saati vatandaşlarımızın hizmetindeyiz. Sene sonunda yerli ve millî GÖKBEY helikopter ambulansımızı da filomuza dâhil ederek acil sağlık kapasitemizi daha da güçlendireceğiz.

Sayın milletvekilleri, sağlık alanındaki bilgi ve tecrübemizi diğer ülkelerle de paylaşıyor, uluslararası iş birliklerimizi güçlendiriyoruz. Bugüne kadar 102 ülkeyle sağlık alanında anlaşmalar yaptık. 89 ülkeyle bilgi ve tecrübe paylaşımında bulunduk. Sudan, Somali, Arnavutluk, Nijer, Kırgızistan ve Suriye'de ikili iş birliğiyle hastaneleri işletiyoruz.

Türkiye, kendi kendine yeten bir sağlık sistemine sahip olmanın yanı sıra dünyanın dört bir yanından gelen insanlara nitelikli sağlık hizmeti sunan bir ülkedir. Sağlık turizminde de uluslararası ölçekte güçlü bir marka olma hedefiyle ilerliyoruz. 2025 yılında yaklaşık 3 milyon kişi sağlık hizmeti almak için ülkemizi tercih etti. Sağlık turizminde koordinasyonu ve denetimi güçlendirmek amacıyla USHAŞ'ı ve ilgili mevzuatı yeniden yapılandırdık. Böylece sağlık, turizminde daha etkin ve koordineli bir yapı oluşturduk.

Değerli milletvekilleri, vatandaşımızın ihtiyaç duyduğu ilaca, zamanında ve güvenle ulaşması için çalışıyoruz. İlaç Takip Sistemi'mizde ilaçları kutu bazında izliyor. Erken uyarı sistemimizle ilaç tedarikinde yaşanabilecek sorunları önceden tespit ediyoruz. İlaç ruhsatlandırma süreçlerimizi yeniden yapılandırıyor ve hızlandırıyoruz. İlaç fiyatlandırmasını sürekli takip edilen, dönemsel olarak güncellenen referans fiyatlandırmaya bağlı bir yapıya dönüştürdük. Bunu hem vatandaşımızın ilaca erişimini hem de tedarik sürekliliğini gözeterek yürütüyoruz.

Yerli üretimi de destekliyoruz. Bugün ülkemizde satılan ilaçların kutu bazında yüzde 92'si yurt içinde üretiliyor. İlaçlarımızı dünya pazarlarıyla da buluşturmaya devam ediyoruz. Geçen yıl 185 ülkeye yaptığımız ilaç ihracatı 2,5 milyar doları aştı. Üretimi desteklerken denetimleri de sürdürüyoruz. Yurt içinde 156, yurt dışında 79 ilaç üretim tesisinde denetim gerçekleştirdik. Ayrıca, 2026 yılında 61 bin yurt içi ürün denetimi yaptık.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sağlıkta bugüne kadar güçlü bir hizmet altyapısı oluşturduk. Şimdi bu gücü üretimle, bilimle ve teknolojiyle daha ileriye taşımak istiyoruz. Biz buna fikirden ürüne üreten sağlık diyoruz. Türkiye artık sadece bir pazar değil, üreten, ihraç eden ve uluslararası işbirlikleri geliştiren bir ortak konumuna geliyor. Nitekim, üreten sağlık anlayışımızın sonuçlarını artık somut olarak görüyoruz. Yerli solunum cihazlarımızı bugün 45 ülkeye ihraç ediyoruz. Türkiye'nin ilk kalp ve akciğer makinesini geliştirdik, yerli otomatik şok cihazımızı hizmete sunduk. Geliştirdiğimiz yerli mobil röntgen cihazımız bugün kamu hastanelerimizde kullanılıyor. Yerli üretim kapasitemizi ultrason ve hasta başı monitörleri gibi farklı tıbbi cihazlarla da genişletiyoruz. Geçen yıl kanser ilaçlarının ülkemizde molekülden itibaren üretilebilmesi için bir hedef ortaya koymuştuk. Yerli bir ilaç firmamızla iş birliğiyle bir immünoterapi ilacının klinik çalışmalarını başlattık. Dünyada sayılı ülkelerin uygulayabildiği kanser tedavisinde kullanılan CAR-T hücre tedavisini ülkemizde başlattık ve bugüne kadar birçok hastamıza başarıyla uyguladık. Bilim insanlarımızın fikirlerini ürüne dönüştürmek için 29 hastanemize TÜSEB Teknoloji Transfer Ofisi kurduk. Üreten sağlık portalımız 10 bini aşkın kullanıcıya ulaştı.

Klinik araştırmalar alanında da önemli adımlar atıyoruz. Yasal düzenlemeyle bu alandaki işbirliklerinin önünü açtık. Bu sayede üretime yönelik 42 çalışmanın klinik sürecini başlattık. Bizim için önemli olan bilim insanının fikrinin laboratuvarda kalmaması, ürüne, teknolojiye ve vatandaşımızın hayatına dokunan bir çözüme dönüşmesidir. Buradan bir çağrı yapmak istiyorum: Fikri olan herkesi "uretensaglik.gov.tr" adresimize davet ediyorum. Hedefimiz, fikirden ürüne Türkiye'den dünyaya gelin, birlikte geliştirelim, birlikte üretelim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugüne kadar yaptıklarımızı sizlerle paylaştım. Şimdi de önümüzdeki dönemde atacağımız adımlardan bahsetmek istiyorum: Aile hekimliğini ve koruyucu sağlık hizmetlerini güçlendirmeye devam edeceğiz. Hasta ve çalışan haklarını daha kapsamlı koruyan düzenlemeleri hayata geçireceğiz. İyi hekimlik uygulamalarını teşvik etmeyi sürdüreceğiz. Sağlık kurumlarımızda hizmet kalitesinin bağımsız olarak değerlendirilmesini ve belgelendirilmesini yaygınlaştıracağız. Ülkemizin konaklama ve termal kaynaklarını modern rehabilitasyon ve sağlıklı yaşam hizmetleriyle buluşturacağız. Sağlık turizminde ülkemizi daha cazip hâle getireceğiz. Üniversite hastanelerimizin eğitim, araştırma ve sağlık hizmetlerini güçlendirmek için Yükseköğretim Kuruluyla birlikte çalışmaya devam edeceğiz. Aşı, tıbbi cihaz, biyoteknoloji, tanı teknolojileri, yapay zekâ ve kişiselleştirilmiş tıp alanlarında yerli sağlık ekosistemimizi yeniden yapılandırıp Türkiye'nin lokomotif sektörü yapacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekillerimiz; Sağlık Bakanlığımız ile bağlı ve ilgili kuruluşların 2027 yılı bütçe rakamlarını paylaşmak istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, buyurun ilave süre veriyorum.

SAĞLIK BAKANI KEMAL MEMİŞOĞLU - Bakanlığımızın merkez ve taşra teşkilatı bütçesi 1 trilyon 967 milyar TL, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu Başkanlığımızın 3 milyar 297 milyon TL, Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığımızın 4 milyar 59 milyon TL, Türkiye Hudut ve Sahiller Genel Müdürlüğümüzün 1 milyar 682 milyon TL olarak teklif edilmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sağlıkta bugün ulaştığımız seviyenin arkasında Sayın Cumhurbaşkanımızın güçlü liderliği ve kararlı iradesi var, 1,5 milyon sağlık çalışanımızın alın teri var, milletimize hizmet etme azmimiz var.

Sözlerime son verirken, büyük sağlık ailemize yürekten teşekkür ediyorum. Biz, milletimizin sağlığını en kıymetli emanetimiz olarak görüyor, bu emanete sahip çıkmak için var gücümüzle çalışıyoruz. Bu bütçenin hazırlanmasında emeği geçen tüm çalışma arkadaşlarıma ve katkıları için değerli milletvekillerimize teşekkür ediyorum.

2027 yılı bütçemizin ülkemize, milletimize hayırlı olmasını diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanımıza teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi, sayın milletvekillerine söz vereceğiz.

İlk olarak Sayın Kayıhan Pala.

Süreniz yirmi dakika.

Buyurun.

KAYIHAN PALA (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Sayın Bakan, değerli bürokratlar; siz de Meclise hoş geldiniz.

Ben bu sunum sırasında önce sağlık sisteminin performansını değerlendireceğim, sonra bütçe teklifini, en sonunda da gördüğümüz olumsuzlukları çözmek için ne yapılması gerektiğine vurgu yapacağım.

Şimdi, sizler 2002 yılını referans göstermeyi çok seviyorsunuz; ben de bu referansı 2002'den aldım. Biliyorsunuz, bir sağlık sisteminin temel amacı, insanların uzun süre yaşamasını sağlamak, yaşadığı süreyi de sağlıklı geçirmesini sağlamak. Bakın, 2002 yılında Türkiye'de ömür Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölgesi'nden daha yüksek ama 2023'e geldiğimizde, maalesef daha geride; 2,7 yıl kaybetmişiz. AKP iktidarında dünyada 5,6 yıl ömürde uzama olurken, Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölgesi'nde 5,1 yıl ömür uzarken maalesef Türkiye bunun gerisinde kalmış, yalnızca 2,4 yıllık bir uzama olmuş. Dolayısıyla, bu dönemin sağlıklı yaşam beklentisi de içinde olmak üzere iyi geçmediğini söylememiz gerekir. Avrupa Bölgesi'ne göre erkekler 3,6 yıl daha kısa yaşıyor, kadınlar ise 3,1 yıl daha kısa yaşıyor. TÜİK referansına bakacak olursak Sayın Bakan, 2015'ten günümüze erkeklerde sağlıklı yaşam süresi kısalmış maalesef; kadınlardaki artışta çok sınırlı. Bu arada, bu erken ölümlerin önemli nedenlerinden biri yeni doğan ölümleri. Hatırlarsanız Yenidoğan Komisyonuna gelememiştiniz bir türlü, çağrılara rağmen fakat Komisyon 101 tane öneri sıraladı -100'üncü öneri burada yalnızca onu gösteriyorum: Acil servislerine etkin kullanımına ilişkin- ben size sordum "Bakanlık olarak bu 101 önerinin kaçını ne yaptınız?" diye; maalesef, yanıt veremediniz. Dolayısıyla, ne olduğu konusunda bilgimiz yok. Şimdi, Türkiye'de ömür neden dünya ve Avrupa Bölgesi kadar fazla artmadı? Çünkü erken ölümler çok yüksek. Erken ölümlere de yol açan üç temel neden var: Obezite, tütün ve hava kirliliği. Ve bakın, burada bilimsel olarak kanıtlanmış; eğer bunları çözecek olsak erken ölümlerin yüzde 92'sini çözmemiz mümkün. Peki, Bakanlığınız bu üç konuda ne yaptı bakalım: Bir, obezite ve obez öncesi -sizin döneminiz de içinde olmak üzere- maalesef çok ciddi bir artış gösteriyor. Bakın, kadınlarda 2008'de yüzde 45,9'dan 2025'te yüzde 57'ye yükseliyor, 2008'de erkeklerde 49,2'den 2025'te 61,8'e yükseliyor. Sayın Bakan, sokaklarda, caddelerde insanların boyunu, kilosunu ölçmekle demek ki bu iş olmuyor; Bakanlığın bu işe çok daha ciddi önem vermesi gerekir. Solunum enfeksiyonları dünyadan farklı olarak Türkiye'de maalesef ölümlerde 2'nci sırada ve en önemli iki nedeni tütün ve hava kirliliği. Tütün hedefinize bakıyorum, 2027 hedefiniz 28,5; 2026'da "29" demişsiniz ama sanırım TÜİK araştırmalarından haberiniz yok çünkü TÜİK 2025'te diyor ki: "Tütün kullananların oranı 33,2 ve 2010'dan bu yana sürekli bir artış var. Maalesef, bu artışı önleme konusunda Sağlık Bakanlığı iyi bir performans gösteremedi. Üstelik, tütün endüstrisinin etkisinin de yüksek olduğu ülkelerden biri olarak biliniyor. Duyuyoruz, tütün endüstrisi şu anda Mecliste bazı milletvekillerini ziyaret ederek elektronik sigaranın yasallaştırılması için çaba gösteriyor. Bunu da burada not etmiş olayım. Bu, Türkiye'de, özellikle gençlere, özellikle kadınlara karşı çok büyük bir hata olur. Asla bunun Meclisten geçmemesi gerektiğini vurgulamış olayım.

Şimdi, COP31'de hava kirliliği de içinde olmak üzere bir sunum yapmışsınız, ne güzel. Ama Sağlık Bakanlığı hava kirliği konusunda ne yapıyor Sayın Bakan? Bakın, erken ölümler çok yüksek; biz araştırmamızda 45 binin üstünde bulmuştuk, güncel araştırmalar 60 bin diyor. PM2,5'un hâlen ulusal sınır değeri yok. Hiç Çevre Bakanına sordunuz mu: "Niye PM2,5 için ulusal sınır değer ilan edilmiyor?" Ve diğer hava kirleticilerin ulusal sınır değerleri Dünya Sağlık Örgütü sınır değerlerinden çok yüksek. Sağlık Bakanlığı niye bu konuda bir işlev üstlenmiyor? Çünkü erken ölümler açısından çok önemli.

Gelelim eşitlik ve eşitsizlik, hakkaniyet meselesine. Bu haritayı Sanayi Bakanlığının kendi yayınından ben yaptım. Türkiye'de nasıl bir eşitsizlik olduğunu görüyorsunuz. Bir yanda Ankara var, Türkiye'de sağlık göstergelerinde 1'inci sırada; diğer yanda Muş var, 81'inci sırada. Yine, güney ve güneydoğu illerinde geri bırakılmışlık, sağlıkta eşitsizlikler açısından da bizzat Sanayi Bakanlığının verilerinde ortaya çıkıyor. Bakın, bebek ölüm hızında gerileme var, çok güzel ancak iller arasındaki eşitsizliğe bakın. Yani Tunceli'de binde 2,7; Şanlıurfa'da binde 13,7. Şanlıurfa, Gaziantep yıllardır böyle, sürekli burada gündeme getiriyoruz, bir türlü bir düzelme yok.

Bu arada, toplam doğurganlık hızındaki düşüş ile bunun arasındaki ilişkiyi, korelasyonu da burada görüyorsunuz. O zaman üreme sağlığı sorunları gündeme geliyor. Bakın, üreme sağlığı konusunda, karşılanmamış, üreme sağlığına ilişkin en son veri 2018

yılına ait. Neden bu konuda çalışmıyorsunuz? Neden bu konuda topluma bilgi vermiyorsunuz? TNSA 2023; 2024'te yapılmış olmasına rağmen neden hâlen açıklanmıyor? Hiç bu konuda bir açıklamanız yok.

Bu arada, bebek ölüm hızı düştü, çok güzel. Ama bakın bu illere, bebek ölüm hızı 2020'den 2025'e 5 yaş altı çocuk ölüm hızı ciddi bir artış göstermiş. Birkaç il söyleyeyim size: Burdur, Sinop, Bartın, Uşak, Kırıkkale; buralarda ne oluyor Sayın Bakan, niye buralarda ciddi bir bebekler ve çocuklar ölüyor? Bu konuda bir açıklamanız yok.

Çok ciddi eşitsizlikler var, yıllardır böyle, bir türlü çözmüyorsunuz. Birkaçını söyleyeyim size: 10 bin kişiye düşen yatak sayısına bakın: Elâzığ'da 53, Şırnak'ta yalnızca 13. Burada bu eşitsizliği çok net görebilirsiniz. Yoğun bakım yatak sayısına bakın: Isparta'da 11'e yaklaşıyor neredeyse, Şırnak'ta 2. Benim milletvekili olduğum ilde 5, Türkiye ortalamasının çok altında Türkiye'nin 4'üncü büyük kenti olmasına rağmen; her gün yoğun bakım yatağı arıyoruz, artık ne yapacağımızı şaşırmış durumdayız. Bakanlığınız bu eşitsizlikleri gidermek konusunda hiç iyi bir performansa sahip değil.

Sağlık hizmetlerine erişime gelelim. Sayın Bakanım, hiç söz etmediniz; aşılamada korkunç bir durumdayız. Bakın, İstanbul'dan örnek vereyim size: Karma aşının 3'üncü dozu -veriler tabii ki sizin verileriniz- 98,5'tan yüzde 89'a inmiş, Türkiye'de 98,8'den 94'e inmiş. Bu tablo, bulaşıcı hastalıklar konusunda, aşıyla korunabilen hastalıklar konusunda çok sıkıntılı günleri karşımıza getiriyor. Nitekim -siz açıklamıyorsunuz ama- Dünya Sağlık Örgütü veri tabanına bakın, bu yıl ciddi bir kızamık salgını var. Üstelik Dünya Sağlık Örgütü veri tabanında diyor ki: "Sağlık Bakanlığı on iki aydır bunlara ilişkin herhangi bir dağılım verisi vermiyor." Neden vermiyorsunuz Bakanım? Yani bizim soru önergelerimize yanıt vermiyorsunuz, Dünya Sağlık Örgütüne yanıt vermiyorsunuz. Bunlara yanıt vermeyerek, bunların gizli kalmasını sağlayarak sanki ortada bir şey yokmuş diye düşünüyorsanız böyle bir hayat yok çünkü hakikatin peşinde koşan, bu ülkede bilim insanları ve gazeteciler var.

Şimdi, hekime ve diş hekimine başvuru sayısı: Ben 2024 verilerini getirdim, siz 2026'nın ilk on ayından da söz ettiniz ama sanırım şunu söylemeyi unuttunuz: 2025 yıl istatistik yılını hâlen yayınlayamadınız. Yani bu çağda bunun hâlen yayınlanamamış olması, her yıl dile getirmiş olmamız gerçekten anlaşılabilecek bir şey değil.

Bu arada, iller arasında ne kadar ciddi bir farklılık olduğunu, hem hekime başvuruda hem de diş hekimine başvuru sırasında farklılık olduğunu buradan görebilirsiniz. Üstelik de hâlen, ısrarla, hekime başvuru sayısını artırma hedefi koyuyorsunuz. Bakın yani tıp fakültesinde halk sağlığı derslerinde belki çok önemsemediniz ama bakan olunca önemsemek lazım. Bu hekime başvuru sayısının artışından ne bekliyorsunuz? Çünkü iki beklentinin karşılanmadığı kanıtlandı ve bunu geçen sene de gösterdik, her yerde var. Bir, hekime başvuru sayısı arttıkça insanların ömrü uzamaz. İki, hekime başvurusu sayısı arttıkça insanların sağlıklı yaşadığı süre artmaz. Bir sürü örnek var, bir tek Hollanda'yı versem yeter, yılda 3 defa hekime başvuruyorlar, bizden çok uzun yaşıyorlar. Dolayısıyla bu sürekli hekime başvuru sayısını artırma hedefi yalnızca sağlık sermayesinin işine yarar; yurttaşın, ne sağlıklı yurttaşın ne de hastanın hiçbir işine yaramaz. Burada bunu bir kez daha söylemek isterim.

Çok ilginç bir şey, bu sene Cumhurbaşkanının iki kararıyla 126 sağlık taşınmazını satılığa çıkardınız. Biz dava açtık hemen Danıştayda, toplum buna karşı büyük bir tepki gösterdi; sonrasında 110'unun satılmasından vazgeçildiği söylendi, geriye de 16'sı kaldı. Şimdi, Sayın Bakan, 3 tane soru; bir, bu 126 taşınmazı neden satılığa çıkardınız? İki, neden 110'undan vazgeçtiniz? Üç, bu 16'sından niye vazgeçmediniz? Üstelik, nereler bunlar biliyor musunuz? Hepsini burada konuşmamız mümkün değil ama bir tanesi Samsun Gazi Devlet Hastanesi, bir tanesi Eskişehir Hava Hastanesi, bir tanesi Elâzığ Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi, bir tanesi Türkiye'nin en eski hastanelerinden Bursa Memleket Hastanesi. Şimdi, bunların hepsi...

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Kayıhan Hocam, yapma ama bunu söyledik, sizle de konuştuk.

KAYIHAN PALA (Bursa) - Ama izin ver, bir dakika müdahale etmeyin.

Bunların hepsi satılığa çıkarıldı, sonradan vazgeçildi.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Böyle bir şey yok ki. Ruh Sağlığı Hastanesi satılığa çıkarılmadı.

KAYIHAN PALA (Bursa) - Çıkartıldı, lütfen yapmayın.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Hayır, öyle bir şey yok. Kayıhan Bey, lütfen ya.

KAYIHAN PALA (Bursa) - Size de konuşma zamanı gelecek. Lütfen... Yani ben size kanıtlarını göstereyim. Cumhurbaşkanı kararının eğer var olmadığını söylüyorsanız benim burada sözüm yok yani Samsun Vekilimiz, Başkanımız burada, bu hastanenin satılığa çıkarıldığını kendisi de biliyor. Sonradan 110 tane çekildi, bunlar şimdi satılık hastaneler içinde değil.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - İnsicamınızı bozmamak için söylemedim.

Park yapılıyor orası.

KAYIHAN PALA (Bursa) - Tamam.

Dolayısıyla soru şudur: Bunlar neden satılığa çıkarılıyor? Elâzığ'daki hastane yüz yıllık bir hastane ve bölgeye hizmet veriyor, gerçekten anlaşılır gibi değil.

Bakın, kent merkezindeki devlet hastanelerini kapatıyorsunuz. Yalnızca Bursa örneğini veriyorum, zaman darlığı nedeniyle ayrıntılara girmeyeceğim. Yetmiyor, Ankara Onkoloji Hastanesini devrediyorsunuz. Sayın Bakan, "Şu hastaneler olmasa Sağlık Bakanlığını ne güzel yönetirdim." diyen bir bakan olmak istiyorsanız, tarihe böyle geçmek istiyorsanız olabilir. Biliyorsunuz, tarihte bir de böyle Millî Eğitim Bakanı var ama ben bu tutumu doğru bulmuyorum. Özellikle köklü hastanelerin satılması, devredilmesi, yıkılması yerine bunların yaşatılması uygun olur. Bunu da burada söylemiş olayım.

Bakanlığınızın yatırım yaparken oradaki ihtiyacı tanımlama konusunda bazı sıkıntıları var. Bir tek örnek vereceğim: Kronik böbrek hastalığı. Geçen sene de göstermiştim, verileri güncelledim. Bakın, Karadeniz'den daha fazla Güneydoğu Anadolu'da prevalansı böbrek hastalığının yüksek; Karadeniz'de 100 bin kişiye düşen Sağlık Bakanlığı hemodiyaliz cihazı sayısı 190, Güneydoğu Anadolu'da yalnızca 76; yarısından daha düşük, yıllardır da böyle. Bu eşitsizliği gidermek için, orada kamunun sağlık hizmeti sunması için neden çaba göstermiyorsunuz? Gerçekten anlamak mümkün değil.

"2025 yılında bin yeni ASM'yi hizmete alıyoruz?" dediniz fakat kendi raporunuzda yeni hizmete alınan ASM sayısının yalnızca 102 olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla, hedef belirlerken eğer 102'sini yapabilecekseniz bunu böyle söylemek lazım, propaganda amacıyla bin tanesini alıyoruz deyip sonra 102'si derseniz...

SAĞLIK BAKANI KEMAL MEMİŞOĞLU - 1095 oluyor Hocam, merak etmeyin.

KAYIHAN PALA (Bursa) - Ben merak etmiyorum, sizin raporunuzdan gösteriyorum. Daha önce dediniz ki: "2025 yılında bin yeni ASM hizmete alacağız." Sonra 102'sini aldınız.

SAĞLIK BAKANI KEMAL MEMİŞOĞLU - Ben size bin ASM'nin isimlerini tek tek verebilirim.

KAYIHAN PALA (Bursa) - Sayın Bakan, ben sizi dinledim, Sayın Başkan da daha sonra zaman vermiyor; vereceksiniz dinleyeceğim. Raporlar sizin bir veri tabanınızdan, yanınızdaki Bakan Yardımcısının bize gönderdiği.

SAĞLIK BAKANI KEMAL MEMİŞOĞLU - İsim bazlı verebilirim, arzu ediyorsa isim bazlı verebilirim bin tanesini.

KAYIHAN PALA (Bursa) - Bu fotoğraflar geçen hafta çekildi Sayın Bakan. Hatay'da aile sağlığı merkezleri; şu anda 329 aile hekimi 21 metrekarelik konteynerde hizmet sunuyor. Burası da Hatay Antakya'daki Sağlıklı Hayat Merkezi; personelin ellerini yıkayacak lavabosu bile yok; fotoğraflar geçen haftadan.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Bunlar bine dâhil mi?

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) - Bunlar yüze mi dâhil bine mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Karabat...

KAYIHAN PALA (Bursa) - İstiyorsanız yarın sabah birlikte gidebiliriz, Hatay'da yerinde de görebiliriz.

Şimdi "Kaynak yok." lafını biz doğru bulmuyoruz çünkü kaynağın olduğu bu fon vurgunu sırasında da görüldü. Bakın, HPV aşısını sizden önceki bakan orada otururken söz verdi, siz de "evet" dediniz, sonra anladığım kadarıyla vazgeçmek üzeresiniz. Kaynak yokluğu üzerinden bu ülkede HPV aşısının uygulanmaması söz konusu değil çünkü o fon vurgununu 20 milyar dolar olarak alacak olursanız; bakın, 1,27 milyar doza denk geliyor, kanser hastalarının erişemediği yenilikçi ilaçlar söz konusu olduğunda 556 bin kanser hastasının ihtiyacı karşılanabiliyor ve 60 bin yeni aile sağlığı merkezi yapacak bir para var. Dolayısıyla kaynak yokluğu değil, kaynakların kullanımındaki sıkıntılar var.

Bu arada zaman darlığı nedeniyle birinci basamaktaki sorunlara değinmiyorum ama hem Türk Tabipleri Birliği aile hekimliği kolunun hem de AHEF'in bu konuda ciddi eleştirileri var, lütfen bu eleştirilere siz de biraz kulak verin çünkü birinci basamak nitelikli hâle gelmeden Türkiye'de sıkıntıların çözülmesi mümkün değil.

Hâlen Türkiye'de acil servislere başvuru çok yüksek, dünyada nüfusundan fazla acil başvurusu olan tek ülke konumundayız, hâlen. Yani OECD'ye bakın, yüz kişi başına 31 başvuru var, bizde 177, belki şimdi daha da yüksek. Bunu azaltmak için bu kırmızı alan, sarı alan, yeşil alan hikâyesini bir kenara bırakıp gerçek acillerin acillerden yararlanabileceği bir sistemi hayata geçirmemiz gerekir.

Beyaz kod sayılarında bir azalma yok, sizin verinize göre 2025'te 17.503 beyaz kod verilmiş, günde 8 fiziksel şiddetten söz ediyoruz. Kanser tarama oranlarında sevindirici bir oran servikal kanserde yakalanmış, güzel ama kolon ve meme kanserinde durumumuz iyi değil.

Siz iktidara geldiğinizde yılda yurttaş 12 kutu ilaç kullanıyormuş, şimdi ortalama yılda 31 kutu ilaç kullanıyor; çok yüksek bir sayı, dünyada olmayan sayılar bunlar fakat bu arada bu kadar yüksek ilaç kullanırken yenilikçi ve yetim ilaçlara erişim çok düşük. EMA'dan ruhsat alan 173 ilaçtan yalnızca 6'sına Türkiye'de erişilebiliyor, yüzde 3 oranında.

Peki, sistem verimli mi? Biliyorsunuz verimlilikle ilgili en önde gelen göstergelerden birisi yatak doluluk oranıdır, yüzde 75-85 arası olması beklenir, Türkiye'nin oranı 58. Gereksiz MR ve gereksiz tomografi hâlen devam ediyor, üstelik radyoloji hizmetlerindeki taşeronlaşma nedeniyle ölüme yol açmak da içinde olmak üzere ciddi sorunlar var, size de yansıdığını ben çok yakından biliyorum. Hekimlerin yüzde 83'ü son bir yıl içerisinde bu taşeron hizmetler yüzünden hatalı BT ve MR raporu aldığını gösteriyor, dolayısıyla bu alan çok ciddi sıkıntılı alanlardan bir tanesi.

Peki, sağlık hizmetlerinin kalitesinde ne durumdayız? Aynı veriler devam ediyor, kaçınılabilir ölüm oranları hâlen çok yüksek, önlenebilir ölüm oranımız yüksek, tedavi edilebilir ölüm oranımız yüksek, iskemik kalp hastalığı ve inme ölümlerimiz yüksek ve kaçınılabilir hastaneye yatış oranlarımız yüksek, hepsi OECD rakamları, siz de biliyorsunuz. Hem diyabette hem de hipertansiyonda buna karşı mücadelemiz çok zayıf, diyabet 14 milyon insanı etkiliyor Türkiye'de ve uluslararası ortalamanın 2 katı, hipertansiyonda kontrol altına alınanlar yalnızca hipertansiyon tanısı kullananların üçte 1'i, dolayısıyla bunları artırmak lazım.

Daha önce de sormuştum, yanıt vermediniz, bir kez daha sorayım. Özel hastanelerdeki kaba ölüm hızı çok ciddi artıyor, 2019'dan sonra bunun verisini yayınlamadınız, neden yayımlamıyorsunuz, burada yayınlamamanızı gerektiren bir durum mu var; onu da konuşmamız gerekir.

Biliyorsunuz, siz TÜİK verilerinden yararlanıyorsunuz ama uluslararası ölçekte yaşadığı bölgede kaliteli sağlık hizmetlerine erişimden memnun olan nüfusun oranı Türkiye'de yalnızca yüzde 41, üstelik Türkiye'de yapılmış yeni bir araştırmanın sonucunu ben size söyleyeyim. Sağlığın genel durumunu Türkiye'de iyi ve son derece iyi bulanların oranı yalnızca yüzde 35, dolayısıyla durumun iyi olmadığının toplum da farkında.

Bütçe teklifine geldiğimizde geçen yıla göre 2027'de bütçede sağlığın payını düşürüyorsunuz 7,2'ye, bu arada kamu açısından faiz dışı harcamalardaki artışla eş değer gitmiyor, bunu da söylemem gerekir. Oysa hep söylüyoruz, Sağlık Bakanlığına en az yüzde 10, kamu bütçesinden sağlığa en az yüzde 15 pay ayrılması gerekir ki sağlık hizmetlerindeki ihtiyaçlar karşılanabilsin. OECD veri tabanına baktığımızda kamu sağlık harcamasında Türkiye sondan 2'nci, kamu harcamalarının sağlığın içerisindeki payında da OECD'nin neredeyse yarısı kadar, üçte 1'ine doğru gidiş var, bu da tabii, cepten yapılan sağlık harcamalarını arttırıyor. Bakın, iktidarın 2003 yılında cepten harcamalarının oranı yüzde 18,9, bu yüzde 20'ye tekrar artış göstermiş maalesef. TÜİK de diyor ki: Hanelerde hem muayene, tedavide hem de ilaç harcamalarında ciddi bir sıkıntı var, bazı haneler parasızlık nedeniyle diş muayenesi bile yaptıramıyor. Bu arada koruyucu hizmetlerin payının hâlen yüzde 30'un altında olduğunu, bunun yetersiz olduğunu söylemem gerekir. Ağız ve diş sağlığına ilişkin herhangi bir verinin olmadığını söylemem gerekir.

Döner sermaye zararından hiç konuşmuyoruz, oysa Sağlık Bakanlığı bütçesini konuşurken onu da konuşmamız gerekir. Sağlık çalışanları Türkiye açısından bakıldığında dünyadaki istihdamın yarısı kadar, neredeyse Almanya'da bunun çok daha fazlası ve çok ciddi kadro beklentisi var, umuyorum ki bu 38 bin kadro kısa sürede açıklanır ve bir ölçüde bu ihtiyaç giderilir ama özellikle bir hemşire örneği üzerinden yola çıkacak olursak sürekli hedeflerin düşürüldüğünü ve 2027 yılı için yalnızca 4.325 hemşire ve ebe hedefinin bütçe gerekçesine konduğunu söylemem gerekir. Hedefleri tutturamadığınıza ilişkin çok sayıda veri var, isterseniz bunları tekrar sizinle paylaşırım ama hedefleri tutturabilmek için önce hedefi doğru belirlemek gerekir.

TUS kontenjanlarında çocuk cerrahisi, pediatri ve genel cerrahideki boşluk devam ediyor, biliyorsunuz ve kliniği ve hocası olmayan vakıf tıp fakültesine asistan kadro ilanları var, Bakan Yardımcımız çok iyi biliyor. Bu konuda size soru soruyoruz, ben 5 Martta sormuşum, yanıt vermemişsiniz. Bu arada, Sayın Bakan, bu yüzde 69,1 sizin size sorulan önergelere yanıt vermeme oranınız, bendeki oran yüzde 71. Dolayısıyla Anayasa suçu işlediğinizi bir kez daha söylemek isterim.

Şehir hastanelerine çok ciddi bir kaynak aktarıyorsunuz, 160 milyar civarında, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü 24,5 milyar civarında bir kaynakla yetinecek. Sizden önceki Bakan buradaki büyüklüğü söylemişti zaten. 695 milyarlık dört yıllık bir perspektif var şehir hastanelerine aktarılması planlanan. Oysa diyordunuz ki paranın değeri analizinde: "Yirmi beş yılda Bilkente 23,4 milyar ödeyeceğiz." Soruyorum: Yalnızca bu yıl ne kadar ödediniz? Öngörülenin üzerinde bir ödeme olduğu çok belli.

Bir de "Özel sektörün payını artıracağım." diyorsunuz. Sayın Bakan, dünya kanıtlamış, bu, sol sosyalist bir söylem değil, özel sektörün payı arttıkça eşitsizlikler artar. Eşitsizliklerin artması için çaba göstermek doğru değil.

Zayıflıklar hâlen devam ediyor, siz de açıklamış durumdasınız. Bütçe yetersiz, dağıtım tercihleri yanlış ve şehir hastaneleri hâlen bütçeyi rehin almış durumda. Sayıştay bulgularına baktığımızda 20 ile 25 arasında şehir hastanelerinde çok ciddi bulgular var, bu devam ediyor. Dolayısıyla sağlık sistemi açısından yapılması gereken yeni bir vizyon, ticaret değil, hak temelli bir sistem.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, şimdi Sayın Gergerlioğlu.

Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, hoş geldiniz. Siz buraya geldiğinizde de söyledim, soru önergelerimize cevap vermiyorsunuz. Bakın, elimde 146 tane cevaplanmamış soru önergesi var. 10 Şubat 2025'te en son cevap vermişsiniz. İki yıla yakındır bu millete cevap vermiyorsunuz yani olacak bir iş değil. Bütçede neden bakanlar gelir? Bütçelerini sunmak ve konuyla ilgili sorulara cevap vermek için gelirler ancak siz iki yıldır bize cevap vermiyorsunuz. Ben kendi şahsım adına bu soruları sormuyorum, millet adına soruyorum, milletin fertlerinin bana ilettiği soruları size iletiyorum ve cevap vermiyorsunuz. Yani Sağlık Bakanlığı acaba kapandı da haberimiz mi yok diye düşünüyorum, merak ediyorum. Sadece ben değil, yüzde 70 oranında bir cevapsızlığınız var. Bu olacak bir durum değil, lütfen bunu düzeltin. Eskiden bakanlar bütçeye gelirken böyle bürokratlarına "Ya, ortalığı toparlayın, biraz cevap oranlarını yükseltelim." derlerdi. Vallahi, bürokratlar mı ihmal ediyor, siz mi unutuyorsunuz, ne oluyor, ne bitiyor ama mağdur olan millet oluyor, bunu söyleyeyim. Bizim şahsımızla ilgili bir durum değil.

Bütçeye baktığımız zaman, genel olarak toplam vergi gelirinin yüzde 35'i gelir ve kazanç üzerinden, yüzde 42'si KDV, ÖTV gibi dolaylı vergiyle sağlanıyor. Verginin vergisi anlamındaki dolaylı vergiden en çok etkilenecek olan da emekçiler. Gelir vergisinin yalnızca yüzde 29'u patronlar, şirketler tarafından ödenecek olan kurumlar vergisi, yüzde 72 ise işçi, memur, küçük esnaftan alınan vergi. 2022'de Kurumlar vergisi yüzde 59 iken ilerleyen yıllarda hep işçi, emekçinin aleyhine bir kötüleşme oldu ve çok kazanandan az, az kazanandan çok vergi alınması hedefleniyor. Genel tabloda bunu görüyoruz. Bütçenin genel tablosunda maalesef iyileşen bir şey yok. Genel bütçede her sene durum daha da kötüleşiyor. Sağlık Bakanlığında da maalesef durum kötü Sayın Bakan. Biliyorsunuz, geçen sene yüzde 7,8'di, bu sene yüzde 7,2'ye düştü bütçeniz. Aslında yüzde 15'i bulması lazım. Yani ülkede insanların sağlığı en önemlisi, insanız, en önemli şey sağlıktır ancak ayrılan pay sürekli düşüyor. Yüzde 7,8'den 7,2'e indiği zaman da yüzde 8,3'lük bir kayıp görüyoruz, bu da olacak bir durum değil. Bütçenin büyük payı faiz ve silah harcamalarına ayrılırken sağlığa ayrılan payın her geçen gün azalması kabul edilecek bir durum değil.

Yine,